

Preek over HC Zondag 7

Liturgie Baflo:

Votum en groet

Zingen: Ps. 108:1,2

Gebed

Zingen: Gez. 23

Schriftlezing: Johannes 9

Zingen: Lb. 75:7,8,9

Tekst: Zondag 7

Preek

Zingen: Apostolische Geloofsbelijdenis

(melodie Lb. 429; berijming Casper Koolsbergen)

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 115:1,2

Zegen

Liturgie Winsum:

Votum en groet

Zingen: Ps. 108:1,2

Gebed

Zingen: Gez. 23

Schriftlezing: Johannes 9 en HC Zondag 7

Zingen: Lb. 75:7,8,9

Preek

Zingen: Apostolische Geloofsbelijdenis

(melodie LvdK Gez. 114; berijming Casper Koolsbergen)

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 115:1,2

Zegen

Gehouden te: Baflo, 23-03-14 (14.30 u.)

Broeksterwâld (CGK Petrusgemeente), 30-03-14 (14.00 u.)

Winsum, 30-03-14 (16.30 u.)

Liturgie CGK Petrusgemeente Broeksterwâld – 30-03-14, 14.00 uur

- 1 Welkom en mededelingen
- 2 Zingen: Ps. 108:1,2 (berijming 1773)
- 3 Dienstdoende ouderling brengt ds. naar de preekstoel
- 4 Persoonlijk gebed
- 5 Votum en groet
- 6 Zingen van een kinderlied
- 7 Gebed
- 8 Schriftlezing: Johannes 9; Heidelbergse Catechismus Zondag 7
- 9 Zingen: Gez. 75:7,8,9 (LvdK)
- 10 Preek
- 11 Zingen: Ps. 146:1,3,4 (berijming 1968)
- 12 Gebed
- 13 Collecte
- 14 Zingen: Opwekking 123 (= Gez. 160 Geref. Kerkboek)
- 15 (kinderen van de Zondagsschool komen weer in de kerk)
- 16 Geloofsbelijdenis
- 17 Zingen: Gez. 115:1,2 (Geref. Kerkboek)
- 18 Zegen

Preek

Thema: Waar geloof. / Echt, geloof jij in Jezus Christus?

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Waar geloof

“Wat is waar geloof?” Dat is een kernvraag in de catechismus. Zoals heel zondag 7 een knooppunt is in ons leerboek.

Is het antwoord een definitie van geloof, die alle kanten afdekt en aan alle denkbare aspecten recht doet? Is het een theoretisch, dogmatisch antwoord?

Nee, dat dunkt me niet. De catechismus geeft wel een heel stevig antwoord op de vraag naar waar geloof.

Het is ‘een stellig weten’: Ik houd alles wat God ons in zijn Woord openbaart voor betrouwbaar. Een tegelijk is het ‘een vast vertrouwen’: God schenkt ook aan mij vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en eeuwig heil op grond van de verdienste van Christus.

Dat is een stevig antwoord, maar het is ook een heel persoonlijke formulering. Waar geloof is dus in elk geval ook persoonlijk geloof. Maar, zoals altijd, samen met alle heiligen. Ik zit er zelf in als gelovige. En u allemaal, die gelooft in Jezus Christus.

Daarom formuleer ik de vraag wat persoonlijker, wat meer gericht op ons aller hart. Heb jij een waar geloof? Geloof jij echt in God? Geloof jij echt in Jezus Christus, de Zoon van God en de Mensenzoon?

Zo komt het anders binnen dan de formulering van de catechismus, vind je niet? Het wordt ook een stuk lastiger om daar een antwoord op te geven. Kun je dat van jezelf zeggen als gelovige, als leerling van Jezus Christus? “Mijn geloof is waar geloof. Of: ik heb een waar geloof.”

Je hebt daar wel eens twijfels over. Je denkt: “Waar geloof? Waar geloof? Is er dan ook vals geloof / onecht geloof? Op de manier van ‘ware kerk’ en ‘valse kerk’?”

In oude catechisatieboekjes worden soms verschillende soorten geloof onderscheiden. – Zo heb ik het vroeger op de catechisatie wel meegekregen. En mijn leeftijdsgenoten ook, vermoed ik. –

Historisch geloof; tijd-geloof; wonder-geloof. Ik ga het niet allemaal breed omschrijven. In het catechisatieboekje, dat ik bedoel, wordt de gelijkenis van de zaaier hiernaast gelegd, Matteüs 13:1-23.¹

Het gaat hier om bepaalde reacties op het Woord, die op geloof lijken of een begin van geloof zijn. In het evangelie zelfs gewoon geloof genoemd worden.

Wat is waar geloof? Die vraag van de catechismus maakt voor mij duidelijk, dat ‘geloven’ en ‘geloven’ twee (of meer) verschillende dingen kunnen zijn. Of ook – en dat is wellicht een betere formulering – dat er beweging / ontwikkeling zit in iemands geloof. Groei of afname.

Geloof is dus niet iets statisch, dat je hebt of niet hebt, dat altijd hetzelfde blijft. Het is een proces, dat in beweging is, dat zich ontwikkelt, dat ups en downs kent.

1 J. van Bruggen, *Aantekeningen bij de Heidelbergse Catechismus*, 6^e druk, Assen 1972

Voorbeeld: het geloof van de eerste zes, en later twaalf leerlingen van Jezus is anders dan dat van veel Joden, die in Jezus geloofden, omdat hij wonderen deed. Ze moesten wel erkennen, dat dat van God kwam. Hoewel ook niet iedereen daar aan wilde.

We zijn dat al tegengekomen in eerdere gedeelten van Johannes' evangelieboek, die we gelezen hebben.

In het kader van zondag 7 – Wat is waar geloof? – willen we daar vanmiddag wat nader naar kijken en op letten. Aan de hand van Johannes 9, het verhaal van de blindgeborene. Dus graag uw ogen geopend houden!

2. Geloven bij Johannes

'Geloven in het Woord dat mens geworden is.'

Dat zou een korte samenvatting van Johannes' evangelie kunnen zijn. Of in elk geval van het doel van zijn boek.

Johannes heeft het vaak over geloven in de Messias Jezus, de Zoon van God en de Mensenzoon. Bijvoorbeeld de bekendst geworden tekst uit het boek:

"Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft." (Joh. 3:16)

En deze bijna aan het slot van het boek. Hier zegt Johannes wat zijn doel is:

"Jezus heeft nog veel meer wondertekenen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam." (Joh. 20:30,31)

Het Woord vraagt geloof, het Woord dat mens geworden is. Jezus vraagt een gelovige reactie op de boodschap die hij van zijn Vader heeft meegekregen en die hij mag verkondigen aan zijn volk, aan alle mensen. Wat Jezus daarbij doet, hoe hij dat woord zichtbaar maakt in tekenen en wonderen, speelt daarbij ook een belangrijke rol.

Juist op die tekenen en wonderen, die grote daden van Jezus, reageren de mensen in Galilea en in Jeruzalem. Johannes noteert het verschillende keren.

"Toen Jezus op Pesach in Jeruzalem was, kwamen veel mensen tot geloof in zijn naam, omdat ze de wondertekenen zagen die hij deed." (Joh. 2:23)

En ook:

"Toen hij deze dingen zei, kwamen velen tot geloof in hem. En tegen de Joden die in hem geloofden zei Jezus: 'Wanneer u bij mijn woord blijft, bent u werkelijk mijn leerlingen.'" (Joh.8:30,31)

Was dat waar geloof bij deze mensen? Ik weet het niet. Ik lees wel dat Jezus geen vertrouwen in hen had, omdat hij hen allemaal kende. (Joh. 2:24) Toch wordt het 'geloven' genoemd of 'vertrouwen'.

Het kan zich blijkbaar twee kanten op ontwikkelen. De voorzichtige erkenning 'Wat Jezus doet, komt van God', groeit door naar vol vertrouwen en de belijdenis dat Jezus de Messias is, de Zoon van God. Of het slaat om in groeiende afkeer. Dat zien we bijvoorbeeld in Johannes 8. Veel Joden komen tot geloof in Jezus, vertelt Johannes. Maar twintig verzen verder verklaren de Joden, met wie Jezus in discussie is gegaan, hem voor gek. Ze zeggen: *"Nu weten we zeker dat u bezeten bent!"* (Joh. 8:52)

Meer uitgesproken en meer inhoudrijk is de reactie / het geloof van de zes, later twaalf leerlingen van Jezus. Zij krijgen echt een band met de Heer Jezus. Zij worden, zeg maar, bij Christus ingelijfd. Echt door het geloof aan hem verbonden. Weer twee teksten ter ondersteuning.

"Dit heeft Jezus in Kana, in Galilea, gedaan als eerste wonderteken; hij toonde zo zijn grootheid en zijn leerlingen geloofden in hem." (Joh. 2:11)

En:

"Toen trokken veel leerlingen zich terug en gingen niet verder met hem mee. Jezus vroeg nu aan de twaalf: 'Willen jullie soms ook weggaan?' Simon Petrus gaf antwoord: 'Naar wie zouden we moeten gaan, Heer? U spreekt woorden die eeuwig leven geven, en wij geloven en weten dat u de Heilige van God bent.'" (Joh. 6:66-69)

[Het is dat ds. Wijnalda vorige week over dat gedeelte van Johannes 6 geprekeert heeft. Anders had ik het waarschijnlijk gekozen als schriftgedeelte bij zondag 7. Maar ik kan er niet omheen om het vanmiddag even te noemen.]

"Wij geloven en weten, dat u de Heilige van God bent." Vervang het werkwoord 'geloven' door 'vertrouwen' en we zitten heel dicht in de buurt van antwoord 21 met zijn 'stellig weten' en 'vast vertrouwen'.

Waar gaat het in het geloof dan om? Om dit: 'Wij geloven en vertrouwen, dat u de Heilige van God bent.' Zeg: de Zoon van God, de Messias, de Gezalfde.

3. Ontwikkeling

Een soortgelijke positieve ontwikkeling zien we bij het geloof van de blindgeboren man, die door Jezus ziende gemaakt wordt. Vanuit die optiek willen we vanmiddag even naar dit verhaal kijken. Uiteraard kun je ook andere invalshoeken nemen. Maar deze past bij de opzet van Johannes' boek en bij deze leerdienst naar aanleiding van zondag 7 over waar geloof.

Als ik het goed zie, onthult Jezus afwasbare blindheid aan de ene kant en echte, geestelijke blindheid aan de andere. Jezus maakt de blindgeborene ziende. Een aantal farizeeën blijft ziende blind aan het eind van het verhaal.

Aangeboren blindheid is ongeneeslijk. In de tijd van Jezus en Johannes zeker. Toch lijdt de blindgeborene voor Jezus aan afwasbare blindheid.

Dat laat Jezus zien. Hij maakt met spuug een beetje modder en strijkt dat op de ogen van de blinde. Hij verdubbelt zijn blindheid als het ware. Door een laag modder op je ogen zouden wij ook niets kunnen zien.

Jezus geeft dan de blinde man de opdracht om naar het badhuis van Siloam te gaan en zich daar te wassen. 'Was de modder van je ogen. En was zo de levenslange blindheid uit te ogen.'

Die blinde man doet dat gewoon. Hij loopt met zijn modderogen en waarschijnlijk onder begeleiding van iemand anders naar het badhuis toe. (Hij ziet toch niet hoe de mensen naar hem kijken!)

Hij weet helemaal niet wat er gebeuren zal. Maar hij vertrouwt op de man die hem die opdracht geeft. Noem het een beginnend geloof in Jezus Christus.

Johannes vertelt: *"De man ging weg, waste zich, en toen hij terugkwam kon hij zien."* (Joh. 9:7)

Hij komt niet direct weer naar Jezus toe. Jezus zoekt hem pas later weer op.

Een beetje merkwaardig vinden wij het dat de blindgeborene Jezus ook niet echt kent.

"Hij zei: 'Iemand die Jezus heet, maakte wat modder, streek die op mijn ogen en zei: 'Ga naar Siloam om u te wassen.'" Ik ging erheen, en toen ik me gewassen had kon ik zien.' Ze vroegen: 'Waar is die man?' 'Dat weet ik niet, 'zei hij.'" (Joh. 9:11,12)

Hij weet wel, dat Jezus een profeet is, vanwege het wonder dat aan hem geschied is.

Tegen de farizeeën, die hem - waarschijnlijk de volgende dag of een paar dagen later – ondervragen, zegt hij:

"Of hij een zondaar is weet ik niet, 'zei hij, 'maar één ding weet ik wel: ik was blind en nu kan ik zien.'

En even later in het steeds heftiger wordende verhoor:

"Wat vreemd dat u niet begrijpt waar hij vandaan komt, terwijl hij mijn ogen geopend heeft. We weten dat God niet naar zondaars luistert, maar wel naar iemand die vroom is en zijn wil doet. Dat de ogen van iemand die blind geboren is geopend worden - dat is nog nooit vertoond! Als die man niet van God kwam, zou hij dit toch niet hebben kunnen doen?" (vs. 30-33)

Merkt u hoe de blindgeborene steeds duidelijker is, steeds vasthoudender ook, in zijn visie op Jezus. Hij komt steeds openlijker en beslister voor Jezus uit. Zijn geloof ontwikkelt zich, mee door het heftige tegengas van de farizeeën. Hij toont meer ruggengraat dan zijn ouders.

Met zoveel woorden zegt hij: "Deze man, die Jezus, komt sowieso van God. Hij had dit anders nooit kunnen doen. Het is nog nooit vertoond dat de ogen van een blindgeboren mens geopend zijn. Dit komt van God.

Dat jaagt de farizeeën echt op de kast. Ze jagen de man weg uit hun vergadering en ze sluiten hem buiten de synagoge.

Toch is de blindgeborene man dan nog niet waar Jezus hem hebben wil. Zijn geloof moet nog verder doorgroeien.

Jezus hoort wat er met hem gebeurd is en hij zoekt hem op. Jezus arrangeert een ontmoeting onder geopende ogen. Hij stelt de man de kardinale vraag: *"Geloof u in de Mensenzoon?"*

Hoogstwaarschijnlijk vraagt Jezus hem: *"Geloof u in de Zoon van God?"* (Zo Statenvertaling en HSV. Hangt samen met de keus van de handschriften, waarin het Nieuwe Testament is overgeleverd.) Dat is nog wat sterker en meer to the point in het geding dat gaande is.

"Als ik wist wie het was, heer, zou ik in hem geloven," zei hij. 'U kijkt naar hem en u spreekt met hem,' zei Jezus." (Joh. 9:36,37)

De blindgeborene weet dan nog niet wie de Zoon van God is, terwijl hij er vast van overtuigd is dat de man Jezus, die zijn ogen geopend heeft, van God komt. Maar hij heeft hem nog niet gezien.

Dat komt nu lijfelijk en geestelijk.

Jezus zegt openlijk en vrijuit tegen hem: *"U kijkt naar hem en u spreekt met hem."* Ik ben de Zoon van God, betekent dat.

En daarmee brengt Jezus deze blindgeborene tot waar geloof.

"Toen zei de man: 'Ik geloof, Heer, 'en hij boog zich voor Jezus neer.'" (Joh. 9:38)

De man slaagt erin een oprecht geloof in Jezus Christus te ontwikkelen en te belijden. Jezus zelf brengt hem zover. Hij geeft hem de kans om zijn geloof te uiten. Nu wordt de ex-blinde echt ziende. Jezus opent zijn ogen na de afwassing van zijn lichamelijke blindheid. En de man gelooft en aanbidt zijn Redder, de Zoon van God, de Mensenzoon.

Als je de blindgeborene nu zou kunnen vragen: 'Echt, geloof jij in Jezus Christus?' Dan weet ik wel wat zijn antwoord is.

Hij zou zeggen: "Ja, ik geloof van harte in Jezus Christus, de Zoon van God. Om wat hij aan mij heeft gedaan. Meer nog, om wat hij heeft gezegd. Om het Woord van God, dat Hij spreekt en dat Hij in eigen persoon is."

4. Geloven is...

Wat is dus geloven? Vertrouwen op God. Vertrouwen op Jezus Christus, de Zoon van God. Niets meer en niets minder.

Laat dat nou precies de kern van het evangelie zijn. Dat is een notendop alles wat ons in het Evangelie beloofd wordt.

Wat is geloven? Wat is waar geloof? De catechismus geeft een adequate en degelijke omschrijving. Daarbij gaat het om de band met Jezus Christus. In Christus zijn dus, in verbondenheid met Hem leven. Dat betekent je redding, dat betekent je heil. Dat is dus je leven.

"Krijgen dan alle mensen door Christus het heil terug, zoals zij in Adam veroordeeld zijn?"

Nee, maar alleen zij die door waar geloof bij Hem worden ingelijfd en al zijn weldaden aannemen." (HC, vraag en antwoord 20)

Bij de blindgeboren man zien we dat zijn geloof zich ontwikkelt door een steeds hechter wordende band met Jezus Christus. Zelfs dwars door alle tegenstand heen.

Hoe zit dat bij ons? En hoe zit dat bij onze jonge mensen en onze kinderen?
Een echte ontmoeting met Jezus onder geopende ogen gebruikt de Heilige Geest om hen en onszelf aan Hem te verbinden. In waar geloof.
Het verlangen van jongeren om geloofsvoorbeelden in de gemeente mogen we niet wegwuiven of negeren. Mensen met wie ze het er over kunnen hebben wat het geloof in Jezus Christus werkelijk voor jou betekent.
Maar de thuissituatie is het allerbelangrijkste. Kijk maar.
"Hoe belangrijk ís geloof nou voor jou, pap?"

Echt, gelóóf jij in Jezus Christus? Echt, geloof jij in Jezus Christus, de Zoon van God?

"Ik geloof, Heer."

Amen